

- пошук місця проживання для співробітників підприємства та сприяння потоку нових працівників;
- підтримка у закупівлі сировини, встановленні логістики, реалізації продукції.

Після монтування обладнання, підключення до мереж і запуску роботи підприємства, органи місцевого самоврядування разом із іншими державними службами беруть його під свою опіку та допомагають облаштовуватися.

Окрім цього, ДП «Прозорро.Продажі» за сприяння Міністерства економіки України та за підтримки Міністерства цифрової трансформації і проєкту «Дія.Бізнес» створило єдину онлайн-платформу для спрощення процесу релокації. Зокрема ця ІТ-система дає змогу подавати заявку не лише потребуючим переміщення підприємствам, а і компаніям, що мають вільні приміщення або інші активи для орендування. Органи державної влади у той же час завдяки цій платформі можуть швидко опрацьовувати всі звернення і наглядати над ефективністю їх виконання [1].

Таким чином, в умовах воєнного стану функціонування економіки потребує нестандартних рішень, одним із яких виступає релокація підприємств. Це можливість не лише врятувати бізнес, а і підвищити його ефективність.

Однак обирати потенційне місце розташування потрібно стратегічно, оскільки після завершення військових дій тимчасово переміщені підприємства матимуть шанс масштабувати своє виробництво і здійснювати свою діяльність на двох напрямках. Держава ж, у свою чергу, повинна намагатися підтримувати максимально сприятливі умови для такого бізнесу та напрацьовувати якомога більше варіантів запобігання руйнуванню національної економіки.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства економіки України URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 12.05.2022).
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про особливості роботи акціонерного товариства «Укрпошта» в умовах воєнного стану» від 17 березня 2022 року № 305. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2022-p#Text> (дата звернення: 12.05.2022).
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію» від 25 березня 2022 року №246-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2022-p#Text> (дата звернення 11.05.2022).

УДК 334.012.42

Богдан Б.В., магістрант; Скрильник А.С., к.е.н., доцент
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ВЕКТОРИ ПРИСКОРЕННЯ ТЕМПІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ КРИЗИ

Найважливішою економічною метою національних економічних систем передових країн світу є збереження можливості розвитку підприємництва та ефективне використання нових технологій.

Розвиток малого та середнього підприємництва в Україні має великі резерви та великі перспективи, адже немає іншого шляху формування та зміцнення держави, крім розвитку

ринкової економіки, заснованої насамперед на приватному бізнесі, особистої ініціативи, яка дає можливість кожному для самореалізації та самоствердження.

Первинну основу у розвиток підприємництва закладає держава. Уряд вважає одним із своїх найважливіших завдань розвиток інвестиційної діяльності, створення вільного доступу до всіх сегментів ринку за єдиними правилами, у зв'язку з чим приділяє значну увагу покращенню умов ведення бізнесу та створенню сприятливого бізнес-середовища.

Для підтримки України реалізуються щорічні заходи Національної програми розвитку малого бізнесу та регіональних програм розвитку підприємництва. Зокрема, серйозними проблемами для українського бізнесу сьогодні є тривалий та суттєво витратний процес отримання ліцензій, дозволів, погоджень, експертних висновків у будівництві; складна процедура закриття бізнесу і т.д [1].

Основні інструменти на макрорівні зниження впливу криз на ефективність введення підприємницької діяльності є: захист бізнесу від незаконного захоплення підприємств (рейдерства); спрощення механізмів отримання дозволів; удосконалення механізмів фінансової підтримки суб'єктів підприємництва; спрощення системи оподаткування та реєстрації суб'єктів підприємництва; скорочення видів діяльності, що підлягають ліцензуванню.

На другому рівні розвиток підприємництва та зниження впливу на його діяльність кризових процесів в економіці країни забезпечують регіони – райони та міста. На регіональному рівні запроваджено механізм часткового відшкодування відсоткових ставок із місцевих бюджетів за кредитами, залученими суб'єктами господарювання для реалізації інвестиційних проектів.

Основними інструментами на регіональному рівні для зниження впливу криз на ефективність підприємств є: забезпечення деконцентрації економічних ресурсів та демонополізації ринків, «прозорий» доступ до нерухомості, земельних ділянок, що перебувають у власності місцевій громаді; забезпечення всебічної державної організаційної, економічної та фінансової підтримки малих підприємств; створення сприятливого економічного середовища для ведення бізнесу, забезпечення рівних прав органів державного управління, малого та великого бізнесу; розвиток повноцінної бізнес-інфраструктури; створення доступної системи отримання необхідних знань та навчання та навичок для відкриття та розвитку бізнесу, пошуку перспективних ніш для ведення бізнесу [2,3].

На рівні підприємства його розвиток відбувається за рахунок власних ресурсів: персоналу підприємства; прибутку від операційної діяльності, наявних у підприємства основних фондів та оборотних коштів, нематеріальні активи – тобто інноваційні розробки, торгові марки, забезпечення гарної репутації на ринку.

За підсумками раціонального використання наявних ресурсів підприємство забезпечує функціонування системи розвитку, а перспективі - зростання економічних показників [3].

За часів кризи та в період економічного зростання підприємства різних галузей та сфер діяльності реагують по-різному. За видами економічної діяльності підприємства можна поділити за рівнем впливу кризи та невизначеності. Одні з них розвиваються, інші занепадають.

На рисунку 1 автором складено схему розвитку та занепаду різних видів економічної діяльності в період розвитку або кризи економічних процесів держави.

В умовах зростання ефективності економічних процесів на рівні держави чи окремого регіону, активно розвиваються суб'єкти підприємницької діяльності I групи, а суб'єкти підприємницької діяльності II групи занепадають.

У період погіршення загальнонаціональних і регіональних економічних процесів суб'єкти підприємницької діяльності III групи активно розвиваються, а суб'єкти підприємницької діяльності IV групи занепадають.

Необхідно відмітити, що в незалежності від кризових процесів на рівні держави чи регіону, в Україні суб'єкти бізнесу III групи знаходяться завжди в сталому стані.

	Розвиток	Криза
Зростання	Продаж автомобілів, готельно-ресторанний бізнес, делікатесні продукти харчування, таксі, платне лікування, одяг, взуття та аксесуари, електронна та побутова техніка, туризм, розважальні заклади, кінотеатри, телебачення	Ремонт взуття та одягу, громадський транспорт, ринок вторинного житла, ремонт побутової техніки, комп'ютерів, телефонів, телебачення, ринок реклами, сільське господарство, б/в автомобілі
Сталий стан	Сільське господарство, кондитерська галузь, харчові продукти, побутова хімія та засоби гігієни, лікарські засоби, комунальні послуги, бензин, торгівля	
Погіршення	Ремонт взуття та одягу, громадський транспорт, ринок вторинного житла, ремонт побутової техніки, комп'ютерів, телефонів, ринок реклами, сільське господарство, б/в автомобілі	Продаж автомобілів, готельно-ресторанний бізнес, делікатесні продукти харчування, таксі, платне лікування, одяг, взуття та аксесуари, електронна та побутова техніка, туризм, розважальні заклади, кінотеатри

Рис. 1. Розподіл видів економічної діяльності за рівнем впливу кризи та невизначеності

Список використаних джерел

1. Фролова Н. Л. Сучасний стан і перспективи розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в умовах коронакризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 19. С. 16–21. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.19.16
2. Скопенко Н. С., Когут О. О. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення стійкого розвитку підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9869> (дата звернення: 23.05.2022).
3. Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів (м. Львів, 19 лютого 2021 р.) : тези доповідей. – Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2021. – 344 с

УДК 65.012.22

Бондаренко А.В., магістрант; Хадарцев О.В., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
 (м. Полтава, Україна)

ДІАГНОСТИКА РИЗИКОСТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ІНДИКАТОРИ ВИЗНАЧЕННЯ

Сучасне бізнес-середовище характеризується такими поняттями як нестабільність та невизначеність. Особливо це проявляється сьогодні, коли військовий стан впливає на дестабілізацію бізнесу, що приводить до того, що компанії стали акцентувати увагу на розвитку здатності оперативно виявляти і використовувати нові можливості. В умовах нинішньої економічної невизначеності, викликаній коливаннями цін на енергоносії,